Indicele bibliografic al revistei Igaz Szó

AGYAGÁSI HAJNAL
Biblioteca Judeţeană Mureş

Prezentarea bibliografică a revistei ***Igaz Szó*** contribuie la cunoaşterea mai aprofundată a literaturii maghiare din secolul al XX-lea. Această publicaţie a oferit spaţiu pentru afirmarea unor scriitori şi poeţi importanţi ai literaturii maghiare din Transilvania. Pe lîngă acesta, ***Igaz Szó*** oferea din p unct de vedere tematic o gamă largă de materiale: literatură, critică literară, artă, istorie etc. În lipsa unui cuprins amănunţit acest material bogat este inaccesibil; de aceea, scopul principal al unui **indice de revistă** este să adune la un loc conţinutul acesteia şi să uşureze informarea.

Revista literară ***Igaz Szó*** a fost înfiinţată la (Bucureşti) Târgu-Mureş în iunie 1953. De la fondarea revistei funcţia de **redactor-şef** a fost îndeplinită de Hajdu Győző. El conduce revista între iunie 1953 şi mai 1970.

De-alungul anilor, **redactori-şefi adjuncţi** au fost: Gagyi László, Gálfalvi Zsolt, Papp Ferenc, Márki Zoltán, Sütő András; din mai 1970 această funcţie va fi îndeplinită de Jánosházy György.

Deák Tamás, Éltető József, Erőss Attila, Izsák József, Kiss Jenő, Majtényi Erik, Nagy Pál, Oláh Tibor, Szemlér Ferenc, Szilágyi Domokos, Gálfalvi György, Markó Béla, Nemess László, Székely János au lucrat, în timp, ca **redactori** la această revistă.

Publicaţia a avut ca **redactori permanenţi** la Bucureşti pe: Szemlér Ferenc, Gálfalvi György, Majtényi Erik; la Cluj pe Marosi Péter, Deák Tamás, Szilágy Domokos, Jánosházy György, Kiss Jenő, Panek Zoltán; la Sfântu-Gheorghe pe Farkas Árpád.

Igaz Szó a apărut timp de 36 de ani, mai întîi cu o frecvenţă bilunară (până în ianuarie 1954), după care prezintă o periodicitate lunară, pînă în anul 1989, când titulatura este schimbată în ***Látó***.

Publicaţia a promovat literatura tinerei generaţii prin mai multe metode: în anul 1977 publică un **număr special**, iar în anul 1978 operele tinerilor scriitori apar trimestrial în **suplimentele** ***Primăvară***, ***Vară***, ***Toamnă***, ***Iarnă***. În 1980 este tipărită antologia închinată scriitorilor şi artiştior plastici tineri, ***Ötödik évszak*** (***Al cincelea anotimp***), iar doi ani mai târziu apare anuarul de divertisment redactat de Panek Zoltán şi Farkas Árpád ***Legyünk***

BDD-A19285 © 2003 Biblioteca Judeţeană Mureş
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.32 (2026-09-14 14:38:03 UTC)

humorunknál. În acelaşi an este tipărit şi suplimentul ***Delfin***, de asemenea publicaţie de divertisment.

Foarte importante şi bine primite au fost şi ediţiile speciale închinate unor personalităţi de vază ale culturii maghiare: Ady Endre, 1957/11 şi 1977/10; Petőfi Sándor, 1969/7; Bartók Béla, 1970/9; Molter Károly, 1971/1; Kányádi Sándor 1971/6; Olosz Lajos, 1971/9, 1981/2; Bolyai Farkas şi János, 1972/3; Móricz Zsigmond, 1978/6; Bethlen Gábor, 1980/9; Arany János, 1982/10. De-alungul anilor, revista a adus omagiu anumitor autori români prin ediţii speciale, care se referă fie la subiecte majore: ***Literatura română contemporană***, 1959/10, fie la activitatea unor personalităţi precum: Mihail Sadoveanu 1960/10; I.L. Caragiale 1962/5; Mihai Eminescu 1964/5; George Coşbuc 1966/9; Zaharia Stancu 1972/10.

Literatura germană din România a fost prezentată cititorilor tot printr-o ediţie specială din 1971/2. Ediţia din 1973/7 a prezentat literatura maghiară din România, în vreme ce arta plastică maghiară din România este prezentată în 1972/11.

Indicele bibliografic al revistei ***Igaz Szó*** adună întreg materialul publicat în cei 36 de ani de activitate. A fost structurată să reliefeze toate domeniile vieţii literar-artistice şi social-politice cu care s-a confruntat pe parcursul anilor de existenţă. Lucrarea este împărţită în zece capitole cum urmează: literatură, critică literară, generalităţi, filosofie, estetică, ştiinţe sociale, lingvistică, ştiinţele naturii, artă, istorie. Capitolele au fost, la rîndul lor, divizate în subcapitole, în funcţie de diverse criterii cu scopul de a da posibilitatea urmăririi şi identificării cât mai rapide a tuturor aspectelor cuprinse.

Primul capitol cuprinde **literatura** şi se împarte în alte cinci subcapitole: **literatura maghiară din România, literatura română, literatura germană din România, literatura sîrbă şi ucraineană din România** şi **literatura universală** (care cuprinde 34 de literaturi naţionale în ordine alfabetică.). Aceste subcapitole sunt divizate, la rândul lor, pe genuri literare: poezie, roman, nuvele, povestiri, dramaturgie. Materialele propriu-zise au fost aranjate cronologic în ordinea apariţiei în revistă, respectiv, după autor.

Poezia, proza (povestirea, nuvela, romanul) şi dramaturgia au avut o pondere mare în această revistă.

În subcapitolul **literatura maghiară**, **poezia** a fost reprezentată de un număr de 315 poeţi (cum ar fi Balla Zsófia, Bartalis János, Horváth Imre, Lászlóffy Aladár, Majtényi Erik, Markó Béla, Szemlér Ferenc, Székely János, Szilágyi Domokos, Szőcs Kálmán, Tóth István.). În ceea ce priveşte **proza**, au colaborat 226 autori, din care 162 au scris nuvele (Bölöni Domokos, Deák Tamás, Gúzs Imre, Káli István, Kozma Mária, Mátyás B. Ferenc, Nemess László, Székely János.) şi 64 romane (de exemplu: Bálint Tibor: ***Zokogó***

BDD-A19285 © 2003 Biblioteca Judeţeană Mureş
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.32 (2026-09-14 14:38:03 UTC)

majom; Nemess László: ***A nyár utolsó éjszakája***; Sütő András: ***Anyám könnyű álmot ígér, Engedjétek hozzám jönni a szavakat***; Szabó Gyula: ***Gondos atyafiság)***. Revista a publicat fragmente din aceste romane. **Dramaturgia** maghiară este reprezentată de 43 de autori. În paginile revistei au publicat Sütő András (***Egy lócsiszár virágvasárnapja*** - 1974.3.366-407; ***Csillag a máglyán*** - 1975.6.495-524; 1975.7.33-51; ***Káin és Ábel*** - 1977.11.498-542); Székely János (***Caligula helytartója*** - 1972.6.805-845; ***Hugenották*** - 1978.11.413-457; ***Vak Béla király*** - 1981.9.225-262.); Tamási Áron (***Ördögölő Józsiás*** - 1956.9-10).

În ceea ce priveşte **literatura română,** de menţionat faptul că, încă de la înfiinţare, revista ***Igaz Szó*** s-a străduit să atragă atenţia asupra unor creaţii importante din literatura română. Alături de nume consacrate, revista a oferit spaţiu unor autori tineri cum ar fi poeziile Anei Blandiana sau cele ale lui Ioan Alexandru, traduse de Kányádi Sándor.

Proza românească a fost prezentată de asemenea de fragmente din romanele lui Eugen Barbu: ***Principele***; George Călinescu: ***Enigma Otiliei***; Marin Preda: ***Risipitorii, Moromeţii***; Zaharia Stancu: ***Desculţ*** etc. Povestiri şi nuvele de Geo Bogza, Pop Simion, Alexandru Sahia, Zaharia Stancu.

Printre traducători putem aminti numele lui: Franyó Zoltán, Fodor Sándor, Jánosházy György, Kiss Jenő, Székely János, Szilágyi Domokos etc.

Kakassy Endre, Kántor Lajos, Kerekes György, Kovács János, Kozma Dezső, Oláh Tibor au redactat de-alungul timpului rubrica ***Hónapról hónapra*** (***Lună de lună***) despre revistele şi ziarele vremii, aniversări de reviste sau curente literare, aniversarea oamenilor de litere sau recenzii, traduceri şi date biografice.

Literatura germană din România este prezentă în această revistă printr-o ediţie specială închinată acesteia. Majtényi Erik, Franyó Zoltán, Fodor Sándor au încercat să prezinte literatura saşilor din Transilvania traducând operele lui: Werner Bossert, Anemone Latzina, Alfred Spelber, Schuster Paul, Breitenhofer Anton etc.

Literatura sîrbă şi ucraineană din România este reprezentată doar de cîţiva autori.

Subcapitolul dedicat **literaturii universale** are o pondere remarcabilă în spaţiul general al revistei. Cantitativ vorbind, literatura universală (poezie, proză, dramaturgie) reuneşte foarte multe poziţii bibliografice, acoperind un număr de 34 de literaturi naţionale, 16 literaturi reprezentate numai prin poezie, 9 prin poezie şi nuvele, altele 9 prin poezie, dramaturgie, romane şi nuvele. Cea mai amplu reprezentată este literatura rusă, urmată de literatura maghiară din Ungaria.

BDD-A19285 © 2003 Biblioteca Judeţeană Mureş
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.32 (2026-09-14 14:38:03 UTC)

Capitolul doi cuprinde **critica literară**, împărţită în teoria literaturii, istoria literaturii maghiare, istoria literaturii române, istoria literaturii germane din România şi istoria literaturii universale. Istoria literaturii maghiare are cele mai multe subcapitole, având în vedere ponderea pe care o are. De exemplu: s-au parcurs regulat revistele mai importante din România (***Utunk, Orvosi szemle, Korunk, Művelődés, Konyvtári szemle, Zord idő***) şi apreciau sau criticau activitatea acestora, felicitau sau salutau anumite aniversări. Corespondenţa literară adună lucrări ale unor literaţi de vază cum ar fi: corespondenţa din Cluj al lui Móricz Zsigmond, Dsida Jenő, Tamási Áron, Jancsó Béla cu Kacsó Sándor, sau scrisoarea lui Kodály Zoltán către Szabó T. Attila etc. Recenzii şi biografii ale scriitorilor, personalităţilor epocii şi-au găsit, de asemenea, locul în revistă. Restul capitolelor (istoria literaturii române, istoria literaturii germane din România şi istoria literaturii universale) sunt divizate în: partea generală şi unii scriitori (aici sunt adunate articole care se referă la un autor anume. În cadrul unei literaturi sunt aşezaţi în ordine alfabetică autorii despre care se scrie). Ultimul subcapitol, cel dedicat istoriei literaturii universale, este aşezat la fel ca şi literatura universală, în ordinea alfabetică a naţiunilor.

Capitolul trei cuprinde **scrieri cu caracter general** şi adună următoarele subcapitole: Lucrări ştiinţifice. Cultură. Muzee. Bibliografie. Lexicologie. Capitolul are o rubrică intitulată **Galeria de portrete**, care este o biobibliografie a 165 de artişti plastici din Transilvania.

Subcapitolul **Istoria scrisului şi a cărţii. Biblioteconomie. Biblioteci. Lectură**. – prezintă biblioteci (Biblioteca Teleki sau Biblioteca din Aiud,), probleme de bibliotecă, informaţii despre lectură şi carte. **Îndrumarea lecturii. Editare de cărţi, popularizare, distribuire** este un alt subcapitol care cuprinde articole despre diferite colecţii de cărţi, cum ar fi ***Téka***, ***Tanulók könyvtára***, ***Horizont***, ***Kriterion***, ***Kritikai kiskönyvtár***, care au devenit celebre şi iubite, sau activitatea unor edituri: Dacia, Meridiane sau Ifjúsági könyvkiadó. **Presa** prezintă activitatea anumitor reviste sau ziare cum ar fi: ***Hargita***, ***Megyei Tükör***, ***Falvak Népe***, ***Ifjúmunkás***, ***Fáklya***, ***Forrás***, ***Igazság*** – sau scot în evidenţă anumite articole de literatură sau artă.

Capitolul patru se referă la scrieri de **filosofie şi estetică,** semnate de Szabó György, Roger Martin du Gard, Köteles Sámuel, Bretter György, Kallós Miklós, Roth Endre.

Capitolul cinci, **ştiinţele sociale,** enumeră următoarele domenii: sociologie, politică, economie, drept, pedagogie, etnografie. Ca pondere nu ocupă prea mult spaţiu din revistă, dar articolele sunt interesant prezentate de Gáll Endre, Kallós Miklós, Kovács György, Szemlér Ferenc, Bözödi György, Csehi Gyula, Oláh Tibor, Balázs András.

BDD-A19285 © 2003 Biblioteca Judeţeană Mureş
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.32 (2026-09-14 14:38:03 UTC)

Capitolul şase este **lingvistica**. Balogh Dezső, Gálffy Mózes, Bartha János, Nagy Pál, Veégh Sándor sunt cîţiva care au colaborat la această temă.

Capitolul şapte adună **ştiinţele naturale**.

După literatură, capitolul opt – **arta –** are ponderea cea mai mare. Este împărţită în două mari subcapitole: **arta românească şi universală** şi **arta maghiară din România,** ambele având aceleaşi subcapitole: 1. **Arhitectură, arte plastice, artă decorativă şi populară**; 2. **Muzică**; 3. **Teatru**; 4. **Film**.

Primul subcapitol cuprinde la rândul său trei subcapitole:

A. studii cu caracter general şi personal, articole, amintiri, recenzii. Sunt prezentaţi artişti din cultura română precum: Ştefan Luchian, Schweitzer Cumpănă, Cornel Medrea, Ion Gheorghiu. Rubrica **Galeria de portrete** prezintă personalităţi ca: Florica Codrescu, Alexandru Ciucurencu, Aurel Ciupe, Eugen Popa. Tot în acest capitol sunt prezentate pictura chineză, japoneză, sculpturile lui Étienne Martine, pictura lui Bernard Buffet, impresii şi cronici despre vernisaje din toată ţara.

B. reproduceri, ilustraţii – xilogravură, linogravură, litografie, lucrări în creion, în cărbune şi în tuş reprezentând portrete de scriitori, sculptori, pictori, poeţi, artişti precum şi alte lucrări realizate de Plugor Sándor, Porzsolt Borbála, Szabó Béla, Szervátiusz Jenő şi Tibor, Tóth László, Baba Corneliu, Constantin Brâncuşi, Codrescu Florica, Leger Fernand, Pablo Picasso, Sebersztova N. etc.

C. fotografii - copertele sau ultimele pagini ale revistei au o fotografie sau un grup de fotografii reprezentând scriitori, poeţi, critici literari, actori, muzicieni: Vasile Alecsandri, Babits Mihály, Arany János, Bartók Béla, Ion Luca Caragiale, Nina Cassian, Ion Creangă, George Coşbuc, George Enescu, Mihai Eminescu, Mihai Sadoveanu, Illyés Gyula. Publicaţia a surprins viaţa şi activitatea teatrelor în fotografii:

- Teatrul şi Opera Română de Stat din Cluj-Napoca;
- Teatrul şi Opera Maghiară de Stat din Cluj-Napoca – Teatrul de păpuşi din Cluj;
- Teatrul de Stat din Târgu-Mureş, secţia română;
- Institutul de Artă Teatrală "Szentgyörgyi István" din Târgu-Mureş - Teatrul de păpuşi din Târgu-Mureş, secţia maghiară;
- Teatrul de Stat din Oradea, secţia română;
- Teatrul Maghiar de Stat din Oradea;
- Teatrul de Stat din Piteşti;
- Teatrul Maghiar de Stat din Sfântu-Gheorghe;
- Teatrul de Stat din Sibiu;
- Teatrul Maghiar de Stat din Timişoara;
- Teatrul de Nord din Satu-Mare.

În subcapitolele 2. **muzică**, şi 3. **teatru**, găsim scrieri, portrete de muzicieni, actori, articole despre predarea muzicii, istoria teatrelor, critică de

BDD-A19285 © 2003 Biblioteca Judeţeană Mureş
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.32 (2026-09-14 14:38:03 UTC)

teatru, diverse concursuri muzicale etc., semnate de Geo Bogza, George Enescu, László Ferenc, Lázár Judit, Szegő Júlia, Culcer Dan, Farkas István, Gergely Géza, Halász Anna, Sugár Erzsébet, Oláh Tibor.

Capitolul 4. **film** este reprezentat de Török László, Sándor István, Lászlóffy Aladár, Halász Anna; sunt cîţiva care au contribuit în acest domeniu prezentând filmul românesc şi european (italian, prin Federico Fellini, finlandez, german, vietnamez, sovietic).

Ultimele două capitole adună articole despre **istorie** (câteva lucrări accentuând unele momente din istoria României: Unirea Principatelor, Unirea din 1918, domnia lui Mircea cel Bătrîn) şi **generalităţi**: erate, ştiri scurte de ultimă oră şi rectificări.

Un indice de revistă are şi un **aparat critic** care este foarte important, deoarece este în măsură să completeze descrierile bibliografice, uşurează regăsirea, facilitează informarea. Aceste elemente informative apar sub un **indice cumulat** alcătuit din: **indice de nume** (care cuprinde numele autorilor şi al traducătorilor în ordine alfabetică); **indici de subiecte**; **indice de ilustraţii**. Aceste indexuri apar într-un singur indicator, delimitat prin semne tipografice diferenţiate (ex. numele autorilor cu litere mari, traducătorii cu litere mici etc.) **Cuprinsul** lucrării prezintă structura repertoriului şi permite regăsirea materialelor din punct de vedere al genurilor literare şi tematic. Sperăm ca acest aparat critic să ajute la regăsirea multilaterală a materialelor aflate în acest repertoriu, care poate fi un instrument indispensabil în studierea istoriei literaturii maghiare.

Scopul acestui **indice de revistă** este să ofere mai repede şi mai uşor informaţiile adunate în revista ***Igaz Szó***, fiind o sursă de informaţie literară, culturală foarte importantă care poate sta la baza multor lucrări cu caracter literar. Am putea identifica două categorii de utilizatori: oamenii de literatură sau amatori (elevi, studenţi). Uneori, anumite TEME interesante pot atrage cititorul mai aproape de literatură, artă, teatru şi pot determina o cercetare mai aprofundată. Şi chiar dacă alcătuitorul acestui repertoriu, Mészáros József reuşeşte să ofere doar informaţii, poate că anii închinaţi întocmirii acestui repertoriu nu au fost în zadar.

BDD-A19285 © 2003 Biblioteca Județeană Mureș
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.32 (2026-09-14 14:38:03 UTC)

Bibliographical Index of the Review Igaz Szó

Abstract

The bibliographical index of the review ***Igaz Szó*** includes all the articoles published during 36 years of existence and activity. The work is structured in 10 chapters – literature, literary critic, general problems, phylosophy, esthetics, social sciences, linguistics, natural sciences, arts, history. All these large cathegories are also divided into smaller chapters, according to various criteria. The purpose of such a structure is to offer to the readers the possibility of a faster identification of all the aspects revealed by this review.

Using this review index, we are able to find informations, literary materials and studies published in this review. And all these works that have been published during decades in ***Igaz Szó*** can and must be considered as bases, as starting points for many literary studies.

BDD-A19285 © 2003 Biblioteca Județeană Mureș
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.32 (2026-09-14 14:38:03 UTC)